

Kaupungin keskusten kehityskohteet ja toteuma vuonna 2022

Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus

- **Verkkosivujen parantaminen**
- **Sähköisten lomakkeiden kehittäminen**
- **Tiedottamisen ja vuorovaikutuksen lisääminen eri kanavien kautta**

Työ on tarkasteluajankohtajana kesken. Viestintäsihteerin rekrytointi on meneillään, ja tarkoituksena on sisällyttää nämä asiat hänen tehtävänsuunnitelmaan.

Kaupunginkansliakeskus

- **Sähköisten lomakkeiden kehittäminen**
- **Asiakaspalveluchatti**
- **Osallistava budjetointi**

Ei ole vielä toteutunut, mutta edellä mainittujen tehtävien suunnittelu on aloitettu.

Perusturvakeskus

- **Verkkokyselyt**
- **Lisää mediatiedotteita toiminnasta**

Sähköisiä palveluita on kehitetty, muun muassa chatti ja Zoturi. Nämä antavat mahdollisuuden reaaliaikaiseen palveluun. Verkkokyselyitä on toteutettu. Etävastaanoton kehittyminen on osa palvelumuotoilua. Keskuksessa valmistaudutaan hyvinvointialueelle siirtymiseen.

Sivistys- ja hyvinvointikeskus

- **Asiakaspalvelu jalkautuu kylille, keskus "on tour"**
- **Verkkokyselyt**
- **Sähköisten lomakkeiden kehittäminen**
- **Vuorovaikutus kohderyhmän mukaan**
- **Päätöksenteosta tiedottaminen asioiden valmisteluvaiheessa**

Keskus jalkautui kylille aktiivisesti kyläiltojen muodossa. Verkkokyselyitä on toteutettu kaikille avoimina (esimerkiksi hyvinvointikysely, kuntosalien varustus) sekä tietyille ryhmälle kohdennettuna (koulujen lomaajat, lasten ja nuorten harrastustoiveet). Sähköisiä lomakkeita ei ole otettu vielä käyttöön, mutta vaihtoehtoja selvitetään ja varhaiskasvatuspalveluissa odotetaan asiointiohjelman valmistumista. Vuorovaikutus kohderyhmän mukaan on toteutunut. Pääsääntöisesti asioista on tiedotettu asioiden valmisteluvaiheessa.

Kolmas sektori yhteistyössä kaupungin kanssa

- **Virikepäiviä eri ikäisille, sisältäen talkootoimintaa, suunnittelua ja tiedotusta**
- **Toiveiden tynnyri**
- **Työpajoja eri teemojen ympärillä**

Loviisan Järjestöt ry osallistunut kaupungin tapahtumiin (muun muassa Senioriviikko, Svenska veckan), järjestänyt ideariihen jäsenilleen sekä teemailtoja.

Kaupungin johtoryhmä arvioi syyskuussa 2022 kaupungin osallisuuden toteutumista käyttäen Kuntaliiton osallisuustoiminnan itsearviointityökalua maaseutumaisille kunnille. Kunnan yleisiä tavoitteita kuntalaisten osallistumiselle ja vaikuttamiselle voitaisiin kehittää huomioimalla osallisuustyö kunnan budjetissa varaamalla siihen erillinen määräraha, raportoimalla osallisuuden edistämisestä valtuustolle säännöllisesti, nimeämällä osallisuutta koordinoiva vastuutaho ja/tai vastuuttamalla osallisuusasiat kaikille työntekijöille. Kaupungin työntekijöiden tulisi saada perehdytystä osallisuuden sisällön eri muotoihin, jotta kukin ymmärtää, mitä se tarkoittaa juuri omassa työtehtävässä.

Kuntalaisten osallistumisen tavoista toteutuu hyvin keskustelutilaisuudet ja kyselyt. Talouden suunnitteluun on suunniteltu otettavan kuntalaisia mukaan mutta se ei ole vielä toteutunut. Kehitettävää on palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa.

Kuntalaisaloitteen tekijöitä tiedotetaan aloitteen käsittelyvaiheista, ja aloitteita käsitellään kaupunginvaltuustossa muutenkin kuin vuosittaisena tiedoksi-antona. Vaikuttamiselimiltä pyydetään lausuntoja. Nuorisovaltuuston jäsenet osallistuvat virallisten toimielimien kokouksiin.

Kaupunki käyttää useita viestintäkanavia, mutta kehitettävää on kaikki asukasryhmät huomioivassa verkkoviestinnässä. Loviisassa on sovittu, minkälaisista asioista tehdään vaikutusten ennakoarviointi. Kuntalaiset eivät kuitenkaan pääse mukaan arvioimaan heitä koskevia vaikutuksia. Johtoryhmä arvioi, että edustuksellisen ja suoran demokratian väliset suhteet ovat toimivat ja kuntalaisten ja luottamushenkilöiden välillä on riittävästi kanssakäymistä.

Vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston kuuleminen

Osallisuusohjelmaan kirjattiin vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston muistutus siitä, että heitä tulisi kuulla asioiden valmisteluvaiheessa. Koronapandemia sekä kuntavaalit ja sen myötä uusien jäsenien valinta on osaltaan vaikuttanut vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston toimintaan. Vammaisneuvosto ei ole kokoontunut syksyn 2020 jälkeen. Vanhusneuvosto ei kokoontunut vuonna 2021 mutta sen jäseniä osallistui aktiivisesti Loviisan kaupungin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisen suunnitelman laadintaa. Vuoden 2022 aikana vanhusneuvosto on kokoontunut toimintasuunnitelmansa mukaisesti.

Vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto ovat lakisääteisiä vaikuttamistoimielimiä. Kuntalain mukaan neuvostoille on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden tai ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

TEAvisari

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää kaksi kertaa vuodessa tietoja kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä (TEA). TEAvisari on kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden edistämiseksi kuvaava verkkopalvelu. Terveydenedistämiseksi-aktiivisuuden (TEA) viitekehyksessä osallisuus kuvaa kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua toiminnan kehittämiseen ja arviointiin. Kuntajohdon TEAvisarin osallisuuden tulosten perusteella Loviisalla toteutuvat hyvin tavoitteet ja toimenpiteiden määrittely eli kaupungilla on osallisuusohjelma ja osallisuuden edistämiseen on nimetty vastaavaksi ryhmäksi HYTE-työryhmä.

Loviisan kaupungin verkkosivustolta löytyy myös kuvaus kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamis-mahdollisuuksista ja -keinoista. Tulosten perusteella parannettavaa on foorumeissa, joissa lapset voivat vaikuttaa kunnan hyvinvointia ja terveyttä edistävään päätöksentekoon, kuten lapsiparlamentti tai lasten kyselytunti hallitukselle tai valtuustolle. Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin toimintamallin myötä valmistelussa on ehdotus, että maaliskuussa 2023 perustetaan lapsiparlamentti Loviisan kaupunkiin. Kuntalaisilla ei ole mahdollisuutta osallistua hankintojen valmisteluun, seurantaan tai arviointiin, eikä kuntalaisilla ole mahdollisuutta vaikuttaa verkossa kunnanvaltuuston lautakuntapäätösten valmisteluun.

Perusopetuksen ja lukioiden tiedonkeruun perusteella kehitettävää on vanhempien ja huoltajien sekä oppilaiden ja opiskelijoiden osallistamisessa koulun suunnitelmien laadintaan, toiminnan arviointiin ja toteuttamiseen. Liikunnan ja kulttuurin TEAviisarissa osallisuus toteutuu hyvin. Sekä liikunta- että kulttuuriyhdistykset ja seurakunnat kutsutaan aktiivisesti koolle yhteiskokouksiin.

Seurannan perusteella HYTE-ryhmä nostaa esiin seuraavia asioita:

- Osallisuudelle on nimitettävä koordinoiva vastuhenkilö tai osallisuusvastaava tai osallisuusasiat on vastuutettava kaikille työntekijöille osana työntekijöiden toimenkuvaa.
- Henkilökunnalle tulee järjestää osallisuuskoulutusta.
- Kaikkien kunnan toimialojen tulee antaa nuorisovaltuustolle, vammaisneuvostolle ja vanhusneuvostolle mahdollisuus tulla kuulluksi ja vaikuttaa toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä nuorten tai vammaisten henkilöiden tai ikääntyneen väestön kannalta.
- Osallisuuden ja osallistamisen toteutumisesta tulisi raportoida kaupunginvaltuustolle säännöllisesti vuosittain esimerkiksi hyvinvointikatsauksen yhteydessä.